

Collegevoorstel OG

Zaak : Boardletter BDO accountants

Zaaknummer : 1042000

gemeente **Oosterhout**

Datum: 27 maart 2024	Initialen auteur: EBR	Bereikbaar: 14 0162
Status: Openbaar	Team: Control	

Onderwerp:
Boardletter BDO accountants

Geraadpleegde teams:

Communicatie: ja d.m.v.:
geen

Bijlagen:

- ☐ Brief door college
- ☒ Raadsinformatiebrief
- ☐ Brief beantwoording vragen ex art 39
- ☐ Raadsvoorstel
- ☒ Overige bijlagen:
Boardletter 2023

Behandeling in / door:

☐ Raad

Datum:

Aard behandeling:

Portefeuillehouder

Melsen

Geheimhouding op	Titel	Grondslag WOO	Tot wanneer

Wij verzoeken u om bij communicatie rondom deze aanvraag het zaaknummer 1042000 te vermelden.

COLLEGE VOORSTEL

Datum: 27 maart 2024

Openbaar

Zaaknummer: 1042000

Onderwerp:

Boardletter BDO accountants

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de boardletter 2023 van BDO;
2. Kennis nemen van de recente ontwikkelingen rondom de rechtmatigheidsverantwoording;
3. De aanbevelingen over te nemen in de verbetermonitor;
4. De gemeenteraad in kennis te stellen van deze boardletter middels bijgevoegde brief.

Samenvatting (circa 10 regels)

De boardletter (voorheen managementletter) vormt de rapportage van de uitgevoerde interimcontrole 2023 door de extern accountant BDO. Deze is van nature kritisch van aard. De rapportage is met name gericht op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die de extern accountant heeft onderzocht van de gemeente Oosterhout. Dit heeft tot doel bij te dragen aan een verdere verbetering van de interne beheersing van de organisatie. De interimcontrole is tevens de opmaat naar de uit te voeren jaarrekeningcontrole 2023 welke vanaf 22 april 2024 wordt uitgevoerd. Het boekjaar 2023 is het eerste jaar van de nieuwe periode waarin BDO als accountant is aangesteld door de gemeenteraad. BDO is met een nagenoeg nieuw team gestart, mede naar aanleiding van de controle van voorgaand jaar. Daarom hebben zij ook besloten 2023 als een eerstejaars audit te zien. BDO heeft alle processen besproken met verantwoordelijke functionarissen tijdens de interimcontrole. Deze boardletter is derhalve laat verschenen, maar bevat nu een 0-meting met meer diepgang die veel handvatten geeft nog verder te ontwikkelen.

Juridisch kader (inclusief onderbouwing geheimhouding)

Conform Gemeentewet artikel 213, dient de gemeenteraad een accountant aan te wijzen die belast is met de controle op de jaarrekening en het verstrekken van een controleverklaring. Het uitvoeren van de interimcontrole is een essentieel onderdeel ter voorbereiding op de controle op de jaarrekening en het verstrekken van de accountantsverklaring.

Aanleiding

Ter voorbereiding op de uitvoering van de controle op de jaarrekening 2023, voert de extern accountant jaarlijks een interimcontrole uit. Tijdens de interimcontrole beoordeelt de accountant de interne beheersingsmaatregelen gericht op de belangrijkste bedrijfsprocessen. De accountant toetst in hoeverre de onderkende risico's door de interne procedures en controles worden afgedekt. Deze inschatting is bepalend voor de verdere werkzaamheden tijdens de jaarrekeningcontrole.

Welke data zijn gebruikt en op welke manier wordt de uitvoering gemonitord?

De extern accountant heeft vrije toegang tot alle informatie die zij nodig acht voor het vervullen van haar functie. De accountant maakt voor haar werkzaamheden gebruik van de werkzaamheden die door de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) van de gemeente Oosterhout zijn uitgevoerd.

Welke externe belanghebbenden zijn betrokken en hoe is het proces gevoerd?

n.v.t.

Wat willen we gaan doen?

Onderstaand zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit de boardletter opgenomen.

Beeld van de gemeente Oosterhout:

- Onze 'overall' conclusie over de inrichting van de (voor de jaarrekeningcontrole relevante) processen is dat deze van voldoende niveau is en goede aanknopingspunten biedt om de lijn door te ontwikkelen naar een niveau dat sprake is van een effectieve en zichtbare interne beheersing. Een niveau dat niet veel gemeenten hebben, maar wat u ambieert en wat wij positief vinden. In de boardletter hebben wij de focus op die zaken die u hierbij helpen en bevat daarom vooral aandachtspunten om uw ambitie te kunnen realiseren. Deze zijn:
 - Volledig en actueel maken/houden van procesbeschrijvingen;
 - Scherp definiëren hoe beheersmaatregelen eruit (moeten) zien, zodat deze als zodanig ook geïmplementeerd kunnen worden en VIC&A deze kan toetsen;
 - Focus van VIC&A op specifieke / incidentele omstandigheden die mogelijk een hoger risico met zich meebrengen, zoals het incidenteel niet / te laat uitvoeren van kwaliteitscontroles in de lijn;
 - Op dit moment wordt gewerkt aan de inrichting van een contractenregister. Wij onderstrepen het belang hiervan in het kader van beheersing van de aanbestedingsrisico's;
 - Bestelprocedures zijn goed ingericht, echter zien wij nog verbetermogelijkheden t.a.v. de borging van de juiste inkoopstrategie en de wijze waarop prestatielevering wordt vastgesteld in de lijn;
 - Wijze van vastlegging en uitwerking door VIC&A van uitgevoerde toetsingen op de interne beheershandelingen.

IT-beheer:

- In 2023 is de applicatie Decade vervangen door Key2Finance (grootboekadministratie). De implementatie is geslaagd, maar niet alles is daarbij voldoende gedocumenteerd.
- Door de implementatie van Key2Financiën zijn er wel verbeteringen ten aanzien van het IT-Beheer waarneembaar ten opzichte van voorgaand jaar, wat ook helpt om verder te professionaliseren.
- De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de IT-organisatie zijn:
 - Superuser-rechten zijn niet beperkt tot de IT organisatie. Er beschikken twee salarisadministrateurs en één HR projectleider over superuser-rechten binnen de applicatie van ADP. Dit vraagt u en ons om opvolging ter beheersing van dit risico.
 - Niet tijdig muteren van bevoegdheden in Key2Financiën n.a.v. personeelsmutaties
 - Periodieke review op juistheid van autorisaties en actualiteit van gebruikers vindt in onvoldoende mate plaats

Verbijzonderde Interne Controle (VIC&A):

- De VIC als stelsel is van goed niveau met o.a. een kwaliteitshandboek. Er is een Auditplan voor 2023 en er zijn voor enkele processen VIC-plannen. Voor enkele processen moeten nog VIC-plannen worden opgesteld.
- Over 2023 zal VIC&A auditwerkzaamheden uitvoeren t.a.v. de grondexploitaties. Hiervoor wordt nog een plan opgesteld.
- VIC&A heeft voor diverse processen systeemgerichte controles uitgevoerd. Ten aanzien van deze controles hebben wij nog enkele aanbevelingen gedaan, met name gericht op de samenstelling en uitwerking van deze systeemcontroles. Goede werkinstructies in de lijn zullen helpen bij het toegroeien naar een systeemgerichte VIC&A-aanpak, hier ligt nog een kans.
- Voor enkele processen zien wij ook een rol voor VIC&A in het proces rond de jaarafsluiting en jaarrekening. Dit versterkt mogelijk ook de kwaliteit van bestuursrapportages.
- VIC&A heeft enkele zwaarwegende bevindingen gerapporteerd t.a.v. de WMO en Jeugdwet. Deze bevindingen zijn met ons afgestemd en hebben geleid tot aanvullende werkzaamheden die VIC&A coördineert.

Rechtsmatigheidsverantwoording:

- De Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Oosterhout 2023 is aangepast en met terugwerkende kracht ingegaan per 1 januari 2023. Hierin zijn de relevante bepalingen opgenomen.

- De verantwoordingsgrens is bepaald op 1%. Het normenkader en het controleprotocol zijn opgesteld en zijn in december 2023 vastgesteld door de Raad.
- Een directe link tussen de VIC-werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording en het normenkader ontbreekt nog (zogenaamd toetsingskader). Hierdoor kan nog niet overkoepelend de volledigheid van de getoetste normen uit het normenkader worden geborgd en vastgesteld.
- Er is een VIC controleplan 2023 aanwezig waarin de scoping, risicoanalyse en controle-aanpak goed zijn uitgewerkt. Tevens is hierin de aanpak rondom de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Er ligt een goede basis en ambitie die met de juiste stappen ook op dat niveau kan komen. In hoofdstuk 5 doen wij nog enkele aanbevelingen hiertoe, in samenhang met de aanbevelingen voor de lijnorganisatie.

Landelijke ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording:

De Algemene Rekenkamer heeft een aantal bezwaren rondom de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Zo vindt de AR onder meer dat een aantal wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) onvoldoende duidelijk zijn en dat de rechtmatigheidsverantwoording, die gemeenten moeten afleggen, onvoldoende is uitgewerkt.

De wijzigingen in het BADO en het BBV worden daarom voorlopig niet gepubliceerd.

Op dit moment is nog onduidelijk hoe het verder gaat. De Gemeentewet is al aangepast, in de VNG modelverordeningen is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en veel gemeenten (ook Oosterhout) hebben de verordeningen en normenkader aangepast. Ook in de opdrachtverlening met de accountant is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

Doordat de Gemeentewet is aangepast kan de accountant geen direct oordeel geven over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties in de gehele jaarrekening, zoals tot en met controlejaar 2022 het geval was. De wettelijke opdracht aan de accountant voor de controle 2023 is daarom ook anders geformuleerd, met een indirect oordeel aan de hand van de verantwoording van het college over rechtmatigheid in de jaarrekening.

Het advies van de VNG is om de rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening 2023. Op die manier kan de controlerend accountant een getrouwheidsoordeel afgeven conform de Gemeentewet. Dit getrouwheidsoordeel ziet ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording.

Oosterhout volgt deze lijn.

Afweging van argumenten voor en tegen?

n.v.t.

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen?

De jaarlijkse kosten voor de accountantscontrole zijn opgenomen in de begroting. Het is mogelijk dat de uitvoering van de in de boardletter opgenomen aanbevelingen leidt tot extra kosten.

Risico's?

Het niet opvolgen van de aanbevelingen leiden tot risico's in de bedrijfsvoering op het gebied van rechtmatigheid.

Communicatie

Kernboodschap:

Jaarlijks voert de extern accountant, vooruitlopend op de uitvoering van de jaarrekeningcontrole, een interimcontrole uit. Hierbij beoordeelt de extern accountant voornamelijk de (bedrijfsvoerings) processen van de gemeente met de daarin begrepen de interne beheersingsmaatregelen gericht op de onderkende risico's. In de rapportage richt de accountant zich met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die de accountant heeft onderzocht.